

Zhodnocení šlechtitelského programu

plemene moravský teplokrevník za období 2008 – 2012

Chovný cíl:

Moravský teplokrevník je plemeno spojeno s historickou tradicí chovu koní na Moravě. Cílem je přiměřeně ušlechtilý teplokrevný kůň chovaný na bázi původních rakousko-uherských kmenů, s přihlédnutím ke kmenové příslušnosti. Vyznačuje se harmonickou tělesnou stavbou, výborným charakterem, přiměřeným suchým fundamentem, odpovídající mechanikou pohybu. Kůň pevného zdraví, tvrdé konstituce, snadno krmitelný, pozdně dospívající a dlouhověký. Díky uvedeným vlastnostem je moravský teplokrevník koněm všestranného využití, vhodný pro všechny disciplíny jezdeckého sportu a volnočasové aktivity včetně hipoterapie.

Chovný cíl je zabezpečován metodou čistokrevné plemenitby se zaměřením na kumulaci PG a koncentraci krve jednotlivých kmenů tj. Furioso, Przedswit, Gidran, North Star, Catalin se zachováním historických linií jmenovaných kmenů.

Tělesné míry

Tab.č. 1

Míry [cm]	Hřebci		Klisny	
	Min.	Průměr	Min.	Průměr
KVP (cm)	170	173	168	172
KVH (cm)	161	163	159	162
Obvod hrudi OH (cm)	183	196	185	198
Obvod holeně OHOL (cm)	20	22	19	21
Rozdíl KVP - OH (cm)	17	23	18	26

Početní stav populace v letech 2008 – 2012

Tab.č. 2

Rok	celkový počet koní
2008	204
2009	230
2010	267
2011	319
2012	351

Počty narozených hříbat v letech 2008 – 2012

Tab.č. 3

Rok	počet nar. hříbat klisny- hřebci-celkem		
2008	14	8	22
2009	15	16	31
2010	22	11	33
2011	9	13	22
2012	9	12	21
celkem	69	60	129

Chovná populace

Plemenní hřebci

Plemenní hřebci pro regeneraci moravského teplokrevníka jsou většinou zabezpečováni ze Slovenska a Maďarska, kde nedošlo k intenzivnímu překřížování výkonnými plemeny německými a holandskými jako v ČR. V původech plemeníků se vůbec nevyskytují cizí prvky, pouze zástupci původních rakousko-uherských polokrevných kmenů nebo zušlechtující prvky - anglický plnokrevník, arabská plemena, angloarab. Jejich rodokmenná hodnota je vysoká a rovněž podíl původních genů.

V současnosti mají chovatelé k dispozici plemeníky následujících linií:

Furioso XIII Rad.(1906), Furioso XI Rad. 1895, Furioso XXVIII Mezoh.(1902), Furioso XXIII Mezoh.(1899)

Przedswit VIII Pib.(1913) hnědá linie, Przedswit III K1925 (Przedswit VI Rad. 1893) ryzá linie

North Star III Bont.1944, Gidran XXXIII Rad.(1913)

Mimo plemenných hřebců uvedených kmenů a jednotlivých linií jsou k dispozici potomci zušlechtovacího křížení s anglickým plnokrevníkem a arabem.

Počet nově zařazených hřebců do PK

Tab.č. 4

Rok	počet nově zařazených hřebců do PK
2008	5
2009	4
2010	3
2011	9
2012	2
celkem	23

Plemenné klisny

V letech 2008 – 2012 bylo do PK MT zapsáno 112 klisen. Ke konci sledovaného období eviduje SCHPMT 182 plemenných klisen z toho 114 klisen v HPK, 61 klisen v PK a 7 klisen v EPK. Klisny přísluší k 91 rodinám, z nichž je 18 rodin historických hřebčinských, 18 rodin založených anglickými plnokrevnými klisnami a 55 rodin je zemských.

Formou chovatelských besed je s chovateli projednáván přípařovací plán. Cílem je konsolidace jak typová, tak původová a minimální snižování % původních genů u nově narozených hříbat.

Počet nově zařazených klisen do PK

Tab. č. 5

Rok	počet nově zařazených klisen do PK
2008	9
2009	25
2010	17
2011	39
2012	22
celkem	112

Zkoušky výkonnosti

Zkoušky výkonnosti jsou buď sedlové, nebo v zápřeži a to jak pro hřebce tak klisny. Úspěšné absolvování zkoušek výkonnosti je základním předpokladem pro zařazení hřebce do plemenitby. U klisen pak zařazení do HPK.

Počet zkoušek výkonnosti klisen v letech 2008 – 2012

Tab. č. 6

Rok	počet zkoušek výkonnosti klisen
2008	8
2009	18
2010	3
2011	1
2012	17
celkem	47

Každým rokem je SCHPMT organizována výstava moravských teplokrevníků na které se zúčastňují i chovatelé ze Slovenska. Vystaveny jsou všechny věkové kategorie od sajících hříbat pod klisnami až po plemenné hřebce a valachy. Chovatelům i široké veřejnosti se představují zástupci plemene moravský teplokrevník a furioso ze Slovenska. Každoročně se výstavy účastní kolem 50 - ti koní. Mimo již vzpomínanou výstavu se naši chovatelé účastní výstavy koní Moravy Slezska v Tlumačově, výstavy v Pardubicích, Koň v Trenčíně na Slovensku a jednou za dva roky výstavy plemen koní s původními rakousko - uherskými geny v Hódmezovásárhely v Maďarsku. Nedílnou součástí těchto výstav je doplňkový program, ve kterém se koně prezentují pod sedlem či v zápřeži.

Zahraniční spolupráce

SCHPMT je členem Furioso Internacional Federation, která sdružuje chovatele tzv. tradičních plemen koní ze Slovenska, Maďarska, Rakouska, Polska, Rumunska a Česka. V rámci této organizace jsou pořádány výstavy koní a semináře. V roce 2008 to bylo v Trenčíně – výstavy se zúčastnilo 120 koní, rok předtím byla výstava v Napajedlích s účastí 90 - ti koní z Maďarska, Slovenska a Česka v roce 2010 a 2012 v Maďarském Hódmezovásárhely s účastí 100 koní. V roce 2009 bylo založeno občanské sdružení CFA-Czech Furioso Association o.s za účelem propagace a podpory chovu koní Furioso a moravský teplokrevník. Hlavním cílem sdružení je aktivně se podílet na spolupráci chovatelů zmíněných plemen. Na začátku roku 2011 byl vyhlášen projekt „Integrácia chovateľov tradičných plemien koní Moravy a Slovenska“ podporovaný z prostředků EU. V rámci projektu byly uspořádány semináře jak na české, tak i na slovenské straně, taktéž výstavy v Česku v Těšánkách a na Slovensku v Trenčíně. Byly vybrány plemenné klisny na obou stranách a tyto bezplatně připuštěny vybranými plemeníky. Z obou stran se jednalo po 6 - ti klisnách. Z 12 klisen se narodilo 9 hříbat s vysokým podílem původních genů.

Zhodnocení šlechtitelského programu

Členství SCHPMT v FIF umožňuje napojení na chovatele tradičních plemen chovaných na bázi původních polokrevných rakousko-uherských kmenů v Evropě. To dává předpoklad využití nejtypičtějších jedinců v regeneračním programu moravského teplokrevníka. Každoroční konfrontace, přední umístění našich chovatelů a jejich koní na společných výstavách naznačují, že nastoupená cesta není špatná. Pravidelné semináře, chovatelské besedy a veškerá osvětová činnost nesou své ovoce ve formě zvyšujících se počtů koní a členů našeho svazu. Zlepšuje se typová jednotnost populace, konsolidují se původy nově narozených hříbat. Pro následné období, od roku 2013, byl stanoven tvrdší zkušební řád pro novou populaci moravských teplokrevníků.

Zveřejňování výsledků chovatelské práce a propagace plemene

Na webových stránkách SCHPMT jsou chovatelům i široké veřejnosti podávány informace o aktuálním dění ve svazu. Pro starší členy, kteří nemají přístup na webové stránky, publikuje svaz Zpravodaj. Každým rokem je vydávána Ročenka, která shrnuje veškeré události v daném roce a Sborník, který rozebírá celou populaci moravského teplokrevníka.

Zpracoval Karásek Ladislav